

Petra Chmelařová: Vývoj právních, politických a sociálních aspektů obscenity v USA

(oponentický posudek magisterské diplomové práce, vypracoval Miloš Calda)

Stručná charakteristika

Autorka si zvolila zajímavé téma, které nabízí příležitost k zajímavým úvahám a analýzám. První dodatek k Ústavě Spojených států („Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of speech, or of the press; or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the Government for a redress of grievances.“) zaručuje a chrání svobodu projevu. Vztahuje se svoboda projevu i na materiály, jež lze označit za obscénní? V počátcích amerického národa, ba ještě dříve, měli značný vliv puritáni, a puritánství nelze jen tak beze všeho odepsat, v různých podobách přetrvává do dnešních časů. Celkem šestnáct soudních případů z let 1868 až 2005, které předkladatelka charakterizuje na stranách 23 až 43, svědčí o tom, že problém obscenity americká společnost výrazně vnímá.

Na jedné straně zajisté působí snaha o ochranu veřejného prostoru (zejména dětí) před sprostotou komerčních obscenit, na druhé vzniká nebezpečí, že bigotní bojovníci za čistotu (mezi nimiž bychom bezpochyby našli mnoho pokrytců) prosadí zákaz hodnotných děl, v nichž se občas objevují vulgarismy (ve 20. století například díla Jamese Joyce, D. H. Lawrence, Henryho Millera; vulgarismy se objevují i v Shakespearových hrách!¹). Z tohoto rozporu vzniká potřeba definovat obscenitu. Předkladatelka uvádí několik takových definicí a ukazuje, jak se pojetí obscenity měnilo v čase (str. 44-47).

Autorka uvádí nejen soudní případy; analyzuje i současně platnou legislativu týkající se obscenity, a to jak legislativu federální, tak (výběrově) některých států (51-55).

Ve 20. století se problém obscenity objevil i v souvislosti s elektronickými médii (rozhlasem, televizí). Rozhlasové a TV vysílání v USA reguluje Federální komunikační komise (FCC). Autorka tuto problematiku traktuje více než adekvátně, včetně informací o zavedení a používání tzv. V-chipu.

Problém obscenity řeší i americký filmový průmysl, který sám přišel s kategorizací filmů podle věkových kategorií.

Je samozřejmé, že v pluralitní demokratické společnosti existují různé názory na obscenitu, a proto i nátlakové skupiny zastávající se přísnějších omezení nebo naopak liberálnějšího postoje, skupiny, jejichž činnost je chráněna již zmíněným 1. dodatkem. Autorka uvádí několik takových skupin.

V předložené práci jsem nenašel nějakou hypotézu, již by autorka chtěla potvrdit nebo vyvrátit. Sama píše, že jejím záměrem bylo „spíše podat základní informace (podtrhl MC) ohledně zmíněného tématu, které by mohly případně sloužit i jako výchozí impuls pro budoucí práce..., které by se některým specifickým otázkám dané problematiky věnovaly hlouběji.“ (9) Toto zaměření vypovídá o celkovém zaměření a snad i přínosu práce.

¹ Kdysi se smutně proslavila viktoriánská postava Thomase Bowdlera, který vydal Shakespearovy texty tak, že je zbavil všech vulgarismů. Z jeho ostudy vytěžil i anglický jazyk, v němž se dodnes užívá sloveso „to bowdlerize“. Pokud mne paměť neklame, stejně naložil český literát Josef Věromír Pleva s Defoeovým Robinsonem...

Petra Chmelařová pracovala převážně s prameny dostupnými na internetu, méně již s knižními publikacemi. Mohla citovat i z práce Davida Halberstama *The Fifties* (česky *Černobilé desetiletí : padesátá léta a Spojené státy*).

Připomínky.

29 – autorka měla uvést i rok prvního vydání klasického díla žánru známého pod zkráceným názvem *Fanny Hill* (1748-49)

38 – rádio Pacifica je de facto síť pěti velmi levicových rozhlasových stanic působících na různých místech USA. Autor tohoto posudku je slyšel v oblasti Sanfranciské zátoky i v hlavním městě USA Washingtonu

38 – „FCC rádio Pacifica sakciovala za porušení“; autorka zřejmě chtěla napsat „sankcionovala“, ale i toto sloveso se zhusta používá nesprávně, ve významu „potrestat“. „To sanction“ má ve správném úzu kladný význam: v 1 schvalovat, schválit, potvrzovat, potvrdit, uznávat, uznat, učinit závazným, sankcionovat (kniž.) (Hais-Hodek, Anglicko-český slovník). Ale tuto věc autorce nelze vyčítat, nesprávně toto sloveso užívají i prominentní soudci a právníci, např. O. Motejl...

Hodnocení a závěr

Práce splňuje požadavky kladené na magisterské diplomové práce. Její informační hodnota je značná, určité pochybnosti vyvolává nevelký počet knižních pramenů a poněkud popisný charakter díla. Navrhuji práci přijmout k obhajobě, s hodnocením 1 až 2 (výborně až velmi dobře) podle průběhu obhajoby.

Doc. PhDr. Miloš Calda

18. června 2008